

HVORFOR VI FEIRER HUNDREDAARSFEST
FOR DEN NORSKE INDVANDRING.

Hvis nogen nationalitet i Amerika har grund til at feire en jubilæumsdag, i anledning den første indvandring, saa maa det ubetinget være norsk-amerikanerne og deres efterkommere.

Ingen nation har den tradition eller ret som vi, ingen nation har overstraalet Norge, i Amerika, ved sine representanter, og ingen nation - naar man tar den relative størrelse i betraktning - har bragt Amerika saa mange dygtige borgere som Norge.

Ser vi paa selve opdagelsen av Amerika, saa finder vi, at like efter Leif Eriksons opdagelse, grep det samtidens fantaster en uimotstaaelig lyst til at kolonisere. Det var ikke løst svermeri heller, der laa dypt alvor bak, og man gik til handling.

Den senere opdagelse av Columbus bragte hovedsagelig eventyrere til Amerika. Disse kom med det haap og den forutsetning at de skulde berike sig - berike sig paa nadres bekostning.

En slik tanke fostredes aldrig i en nordmands hjerne. Han kom for at slaa sig ned, for at arbeide og for at underlegge sig det vilde vest paa en fredelig maate, for sig og sine efterkommere. Hvilken av disse fraktioner har den evige ret?

Kastiliens øre trampes ikke, den beundres, men det som hos de norske svulmet i naturlig vekst paa fredelig vei er det største og maa settes først.

Det er ikke bare jordfundene, som Hønenstenen paa Ringerike og Kensingtonstenen ved Kensington, Minnesota, som i runer bærer bud til os om fedrenes bedrifter, vi har Flatøboken og Hauksboken fra den islandske saga, som forteller os om Erik den Rødes slekt og Leif Eriksons opdagelse av Vinland.

Snorre Sturlason, sagaskriverens mester, har i Heimskringla bevart for efterslekten de historiske fakta, og vi mindes ham med stolthet og glede for hvad han gav.

Det spøragsmaal har vært reist: Hvorfor koloniserte ikke de første nordmand som kom til Amerika?

Der blev gjort iherdige forsøk, men det var en fysisk umulighet at kolonisere paa det tidspunkt.

Skrølingernes uvenlighet og de norskes hensynsfulde maate at behandle de indfødte paa, ved siden av at der manglet kapital gjorde, at det ikke kunde lykkes.

Trods disse store hindringer strakte vinlandsfærderne sig over et langt tidsrum, og mangt et nybygge blev anlagt. Ingen nation paa den tid kunde gjøre hvad de gamle nordmand dengang gjorde - de var verdens beste sjøfarere.

Den egentlige indvandring og kolonisation som begyndte for 100 aar siden er dog det som efterslekten har hat den mest praktiske nytte av.

Det var en lykkelig stund for Norge dengang Cleng Peerson bemundet sit lille skib og heiste seil for det endnu vilde vest.

Den opfatning, som iblandt har gjort sig gjeldende, at utvandring fra et land skulde svekke nationen er helt feilaktig. Det er til ulykke for et land at ha en stor fattig befolkning.

Det har alltid vært en livsbetingelse for Norge at faa avløp for sit overskud av mennesker. La nogle trede tilside, saa blir der rum for de andre. Hvad det koster at opfostre de som utvandrere faar moderlandet igjen ved gaver i tidens løp.

At utvandringen gik til Amerika, og at de første emigranter, nesten uten undtagelse, slog ind paa landbruk - ryddet vildnisset - er det som glæder os mest. De snyltet ikke, de blev en skapende makt. Der blev den solide grundvold lagt som efterkommerne fik godt av.

Like fra første begyndelse og til dags dato var det knytnevekarer som kom - det var mænd og kvinder som fulgte den evige lov og sandhet, at gjøre sig jorden underdanig.

Det var ikke det behageligste og letteste liv de norske utvandrere valgte, men det var det liv som bærer frem - det som bærer slekten til seier, selv om første og tildels anden generation nesten bukket under i livskampen. Derfor feirer vi med stolthet og glede deres minde.

Det var ikke smaating som disse banebrytere tok paa sine skuldre.

Fra den tid de stuvet sig ind i en liten seilskute med hele sit - Gud vet det var ikke meget; men det var alt de hadde - og til de kom saa langt at de fik sit eget hjem, som ofte kunde være daarlig nok, var deres færd en uavbrudt lidelseshistorie.

Naar kvinder fødte børn ombord paa emigrantskibet, og det hendte paa grund av strabaser, frykt og storm, og naar manden, efter at ha kommet ind i landet, segnet ikke ved siden av landeveien i bøn til Gud at han maatte faa noget arbeide, saa hans hustru som han hadde lovet at beskytte kunde faa noget at spise; da knep det - . Da knep det slik, at hadde de ikke spiret fra den beste rot saa hadde de bukket under.

Saa kunde de komme i hendene paa svindlere som f.eks. Arthur Bow, eller "Yankeetroldet", som med revolver i haand truet dem til at kjøpe det land han ikke selv eiet. Men da det gik for vidt, steg en nummedøl frem og tvang "Yankeetroldet" til at svelge sine egne revolverkugler, og hvis han viste sig paa de trakter igjen, saa svor han paa, at han skulde faa lov at svelge revolveren ogsaa.

Da forduftet skurken.

Naar posten skulde fraktes fra Placerville, California til Carson Valley, Idaho og ingen maktet at klare vildnisset i snestormen, saa fik man taki telemarkingen John Thompson, som spendte ski paa føttene og klarte fjeldene med en 75 pounds postsek paa ryggen. "Snowshoe Thompson" var den eneste som holdt postforbindelsen oppe mellem California og Atlanterhavsstaterne tillands.

Saaledes fandt man kjemper blandt de norske til det som ingen anden klarte.

Det største og mest verdifulde arbeide blev dog nedlagt i nybygget, hvor de ofte ryddet steder som ingen andre vovet sig i - kast med - steder som nu og til alle tider vil hjelpe til at fylde Amerikas kornkamre. Her bygget de hjem og kirke, bygget landet med lov og plog.

Øksen var ofte det eneste redskap som pionerene hadde; med den maatte man lave de andre nødvendige redskaper. Den primitive maatte, med okser og træplog, som blev brukt i Jødeland og Ægypten for 2000 aar tilbake ved dyrkning av jorden maatte brukes. Naar kornet skulde iærskes, blev kornet lagt paa marken og fem, seks okser drevet over baandene frem og tilbake for at traakke kjernen ut av akset.

Kværn hadde man ikke; kornet maatte knuses i en morter. Slik slet man uten at tape motet.

Og kvindene maatte iblandt i vinterkulden gaa til fjøset for at føde sine barn; iblandt kreaturene var der en smule varmt. Lik de gamle skjoldmøer i sagaen hører vi aldrig klagemaal fra dem.

Saa kunde en præriebrand ødelegge alt for nybyggerne, som ved Sturgeon Bay og mange andre steder. Dynger av forkullede legemer dekket markene; og nogle av de overlevende, som frelste livet ved hjelp av vaate hestedekken, og oksehuder, eller ved at grave sig ned i vaat jord eller dukke sig under i en elv, hvis en saadan fandtes, sprang vanvittige rundt efter branden og søkte efter sine.

Selv fra disse beretter historien ingen klage.

Det var at begynde igjen. Det var for kvindene at knuse korn med en kaffekværn og for mændene at gaa til skogen paa ny rydning. Alt hvad de hadde at spise var et par brødskiver som var saa frosset at de maatte knuses med øksehammeren paa en sten.

Deres endeløse utholdenhet og tapperhet var ogsaa deres frelse og skaffet dem navnet, "Norwegian Indians."

Det var vanskelig at opdrive en prest for brudevielse og til at døpe deres barn; men om det gik baade et og to aar, eller flere før barnet blev døpt, saa fandt man en, selv om man maatte gaa tilfods hundrede mil for at faa den hellige handling utført.

Saadan kjempet de første norske, men derved seiret de.

Snart maatte vildniset vike for den ubendige kraft. Det ene lille settlement efter det andet begyndte at svulme og snart møttes settlementene til store bygder.

Med rydningen fulgte velstand og med velstanden fulgte tanken om kirker og skoler, om alderdomshjem og barnehjem. Det var det som bygger en nation, som skulde fremelskes. De kom ikke som eventyrere eller snyltere paa andre, de kom slik som amerikanerne vilde de skulde komme, som ekte rydningsmænd. Det er det største ved den norske indvandring.

Naar vi, som lever idag, mindes foregangsmændene og hvad de gjorde, naar vi skatter os lykkelige fordi vi kan gaa i deres fotspor og fortsette netop i dette herlige land, saa har vi stor grund til at feire.

Hvem av os vilde ønske at et andet land end Amerika hadde faat indvandringen? Findes der et andet land paa jorden, som i det heletat kan mestre Amerika? Slet ikke.

Bevisene er tydelige nok.

Vi ser godt hvordan slekten idag har utviklet sig paa den rike grund.

Naar grundvolden var lagt - rydningen gjort - da kom efterkommerne paa høide med hvem som helst i statsmandskløkt, kunst og videnskap; likesaa i foretagsomhet, forretningsmessig, socialt og materielt.